

Frugter. Hvad kan det nytte, at Livet i Menighederne er stille, og at Kirken er tom? Er den Stillehed god? Lad der hellere blive Røre i Menighederne. Jeg, som kender ganske godt til Forholdene paa Landet, troer ikke, at den Frihed vil føre til noget Slemt, men tværtimod til alt muligt Godt. Det er en Spørgsmaal for Sognepræsterne til at samle deres Menigheder om sig saa meget som muligt, og man seer allerede, siden Sognebaandet er blevet løst, en Virksomhed fra Præsternes Side, som er meget glædelig. Navnlig seer man, at Vibelløsninger tage mere og mere til paa Landet, og der ved samles Menighederne med deres Sjælesørgere oftere end netop den ene Dag, Søndagen. Saaledes troer jeg, at den Tilladelse, som her er tilstaaet, vil være til Gavn og vil tjene til paa mange Steder at fremkalde et bedre Forhold mellem Præsten og Menigheden, end der hidtil har fundet Sted. Ofte er det jo Tilfældet, at Folk, naar de antage, at de bliver nægtes dem en Frihed, sætte saa stor Priis paa den, at de blive meget uhykkelige, naar de ikke kunne faae den; men naar de først have faaet den, ere de ikke saa begjærlige efter at benytte den. Derfor troer jeg ikke, at det vil give saamegen Agitation, som der fra flere Sider er befrygtet, naar denne Frihed bliver givet. Der er ogsaa hittret, saavidt jeg er indrer af samme ærede Taler, som jeg før omtalte (Clausen), at man ikke burde slaae en Bestemmelse som den her foreslaaede fast, fordi vore skandinaviske Venner og Brødre for deres Vedkommende ikke ønske disse Forhold ordnede paa denne Maade, og vi altsaa vilde komme længere fra dem ved at ordne dem saaledes. Jeg er overbevist om, at ligesaa urigtigt det er ikke at ville optage Noget, som man mener er godt og rigtigt, fordi det er vedtaget af et Folk eller en Regjering, som man i andre Henseender ikke kan stemme med, ligesaa urigtigt er det ikke at ville optage Noget, fordi det ikke finder Anklang hos et Folk eller en Regjering, som man i andre Henseender saa inderlig ønsker at slutte sig til. Jeg troer heller ikke, at det vil forarsage nogen Misstemning i det gode Forhold,

som er mellem os og vore skandinaviske Brødre, at dette Lovforslag bliver vedtaget; thi vi have jo seet, at en af Følgerne af vor Grundlov, Stændernes Afstæffelse og Indførelsen af frie Folkevalg, jo langtfra har gjort noget Afbræk i det gode Forhold; tværtimod troer jeg, at den gode Forstaaelse derved er tiltagen, og vi see jo endog, at en Stræben i den samme Retning nu finder Anklang i selve Sverrig. Jeg maa altsaa stemme for det foreliggende Endringsforslag. Det kunde jo rigtignok vække stor Betænkelighed hos mig, at den høitærede Kultusminister saa bestemt har udtalt, at han vilde foranledige det kongelige Veto anvendt i denne Sag, men dette vil ikke have Andet tilfølgende, end at det lille Lovforslag falder bort, og den kongelige Anordning bliver da ligesuldt staaende; og jeg kan heller ikke indsee Andet, end at det selv under disse Omstændigheder maatte styrke den ærede Minister i at opretholde Anordningen, hvis Endringsforslaget skulde blive vedtaget af begge Rigsdagens Afdelinger; det er derfor, at jeg ikke kan Andet end stemme derfor, da jeg desuden finder Sagen i sig selv baade retfærdig og rigtig. Noget, som man finder godt, vil man jo hellere have slaaet rigtig fast, end at det kommer til at staae saa løst, at det kan forandres ved enhver given Leilighed, naar det ikke længere findes hensigtsmæssigt.

Kirke- og Underviisningsministeren: En æret Rigsdagsmand (Madvig) har nedlagt Indsigelse imod, at jeg har fremhævet, hvormange Medlemmer af Folkethinget der samstemmede med den af Landstinget i denne Sag tagne Beslutning. Efter min Opfattelse er denne Indsigelse aldeles ubegrundet; den savner enhver Berettigelse. Et Spørgsmaal er det, naar Rigsdagen optræder som lovgivende Magt, hvor dette er Tilfældet, er jeg aldeles enig med den ærede Landstingsmand; men anderledes er det derimod, hvor der er Tale om hele den Side af Rigsdagens Virksomhed, der ogsaa har stor Betydning, hvorved den udøver en Indflydelse paa Administrationen, hvor der bliver Spørgsmaal om, hvorvidt de